

Telegraful Român

Biblioteca Centrala
Stefan Gheorghiu
Sibiu

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMINĂ DE ALBA IULIA ȘI SIBIU

PREȚUL INSERTIUNILOR:

Un cm² 60 bani pentru odată; dacă se publică de mai multe ori se dă rabat corespunzător. Inserțiunile se adresează ADMINISTRĂȚIEI Telegrafului Român, Sibiu, strada 1 Mai nr. 35.

ARTICOLELE ȘI CORESPONDENȚA

se adresează REDACȚIEI Telegrafului Român, Sibiu, str. 1 Mai 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază. — Scrisorile nefrancate se refuză.

ABONAMENTUL:

Pe un an: 24 lei
Pe 6 luni: 12 lei
Pe 3 luni: 6 lei

Pentru binele omului

„Moartea și viața sînt în puterea limbii” (Proverbe 18, 21) scrie înțeleptul Solomon. Reluînd aceeași idee, despre folosul, dar și răul pe care îl aduce limba, omenirii, Sf. Apostol Iacob spune și el: „Cu ea binecuvîntăm pe Domnul și Tatăl și cu ea blestemăm pe oameni, care sînt făcuți după asemnarea lui Dumnezeu. Din aceeași gură iese binecuvîntarea și blestemul” (Iacob 3, 9—10). Căci limba e mădular mic, iar poate aduce mult rău. Ca și focul, care cît de puțin poate aprinde o pădure întregă, scrie același Sfînt Apostol (3, 5).

În adevăr, dacă cercetăm istoria omenirii, limba (vorbirea) a adus omului cele mai mari faloase. Nu putem vorbi despre om și munca lui ca civilizație, cultură, etc. fără să adăugăm că acestea sînt și un produs al vorbirii. Limba a făcut legătura între oameni și oamenii legați, uniți laolaltă prin vorbire, au produs ceea ce au produs. Și ceea ce au produs unii, au comunicat tot prin vorbire altora. Fără vorbire, civilizația generațiilor trecute n-ar fi predată generațiilor următoare. Fără vorbire omul n-ar fi ajuns astăzi unde este. Și cu atît mai mare este valoarea vorbirii cu cît se încadrează în ea și scrisul.

Dar, pe de altă parte „limba clevețitoare pe mulți i-a clătît și i-a risipit dintr-un neam în alt neam și cetăți tari a surpat” (Is. Strah 28, 15). Căci „lovitura biciului face vinătăi, iar lovitura limbii frînge oasele” (Is. Sirah 28, 18). Vorbirea a adus și rău omului. De aci rezultă că limba e și bună și rea, depinde de felul cum o folosește omul — în slujba cui o pune: a binelui sau a răului, a vieții sau a morții. Și cînd înțeleptul Solomon a spus că „moartea și viața sînt în puterea limbii”, la acest lucru s-a gîndit.

Există multe elemente asemănătoare cu limba în această privință. Unul care atrage însă atenția în momentul de față, lumii întregi, este energia nucleară. Dacă am parafraza expresia din Proverbe 18, 21 am putea spune că astăzi, moartea și viața sînt în puterea energiei nucleare. Folosită în rău, energia nucleară duce omenirea la catastrofă. Folosită în bine, cu dragoste pentru om, energia nucleară aduce fericirea — putînd face din deșerturi, în care stăpînește moartea, grădini pline de viață. Căci cu ajutorul ei producția se va mări înmîit, prin ea muncitorul putînd cunoaște puritatea oțelurilor, timpul de uzură al furnalelor, calitatea lucrărilor, descoperirea zăcămintelor din subsol, etc. Tot cu ajutorul energiei nucleare încă de pe acum întrebuintată în medicină, pot fi urmăriți descompuneri și recombinații în corpul omenesc, dezvăluînd astfel cele mai multe din tainele funcțiilor sale.

Pe de altă parte, se știe că în 1957 U.R.S.S. a lansat primul spîrgător de gheață atomic. Acest spîrgător are o centrală electrică de 44.000

C.P. De asemenea de atunci încoace au fost puse în funcțiune zeci de centrale atomoelectrice. Se putea oare prin alte mijloace să se producă atîta energie? Căci, să nu uităm, energia produsă prin fisiunea unui singur kg de uraniu 235 este de 23 milioane de Kwh.

Și în țara noastră se fac cercetări în acest domeniu. În 1957 s-a pus în funcțiune un reactor nuclear, care servește la producerea de izotopi radioactivi pentru folosirea energiei nucleare în slujba vieții. Iată deci, că dacă prima întrebuintăre e energiei nucleare, folosită în rău, a luat viața a mii de oameni la Hiroșima și Nagasaki, de atunci încoace popoarele luptă ca energia nucleară să nu fie producătoare de moarte, ci de viață — căci nu s-a văzut ființă care să vrea

moarte, să nu se ferească și să nu jîgă de moarte. Ori omul, care a primit binecuvîntarea lui Dumnezeu de a stăpîni pămîntul, are cu atît mai mult dreptul la viață și vrea viață, viață mai bună. Și acum să ne întoarcem iarăși la cuvintele Sf. Apostol Iacob: „Din aceeași gură iese binecuvîntarea și blestemul. Nu trebuie dragii mei. Oare izvorul aruncă din aceeași vină și apa dulce și amară?” (Iacob 3, 10—11) Să ascultăm aceste cuvinte și să facem ca din gura noastră, să iasă numai binecuvîntare, numai cuvinte de pace și ziditoare. Totodată să sprijinim, prin scris și viu grai, prin acțiune, lupta popoarelor pentru interzicerea armelor atomice și pentru folosirea pașnică a energiei atomice spre binele omenirii.

Pr. Ioan Graure

Cărțile populare în literatura romînească

După studiile așa de valoroase ale lui N. Carotojan: „Cărțile populare în literatura romînească”, apărute în două volume, acum 2—3 decenii, avem deosebita bucurie să vestim pe cititorii acestei vechi foi ardelenesti, că datorită strădaniei cercetătorilor mai noi, I. C. Chișiniu și D. Simonescu, au apărut, tot în două volume, cele mai de seamă cărți populare care au circulat pe teritoriul țării noastre între veacurile XVI—XIX.

Noua ediție aduce în fața maselor de cititori, reproducerea integrală a Alexandriei, Esopiei, Sindipiei, Archirie și Anadan, Til Buhoglindă, Bertoldo, etc. și părți fragmentare din Halima, Erotocrit, Varlaam și Ioasaf, Floarea darurilor ... spre a vedea și cei de azi, care a fost lectura preferată de strămoșii noștri „spre trecerea de vreme în zilele sau ceasurile omului cele de odihnă”, cum se spune în titlul uneia din aceste cărți.

Prin citirea acestor cărți mult s-au desfășurat sufletește în primul rînd cărturarii, dar și cei neștiitori de carte s-au hrănit din ele, fiindcă li se povesteau de alții. E de presupus că nu numai Gr. Alexandrescu știa „pe dinafară vestit-Alexandrie”, ci și alții mulți, care la rîndul lor o povesteau și astfel „din gură-n gură”, și „din neam în neam”, s-au transmis peste veacuri, povești încîntătoare, fabule înțelepte, proverbe etc.

Poporul apăsător și exploatat a iubit mult fi-gura încărcată de legendă a lui Alexandru Machedon, fiindcă a fost viteaz și a făcut „războaie cu toate dihaniile pămîntului”, dar mai ales pentru că a biruit pe cei mari și puternici și a slobozit pe cei robiți. Iobagul vedea în acest viteaz între viteji, un „erou” al lui, care a luptat pentru binele celor mulți. De asemenea cîtă satisfacție sufletească au trebuit să simtă cei „umiliți și obidiți”, cînd ceteau viața și pildele lui Esop, disprețuit la fel ca ei, dar care prin istețimea lui, a învins pe cei puternici și trufași.

Aceste cărți, care reprezintă faza intermediară

între literatura populară și cea cultă, au fost nu numai un mijloc de „distracție”, ci și o școală, „o comoară de înțelepciune” în viață.

Ce mult au influențat aceste cărți viața popoului nostru se vede și din faptul că scene din ele au fost zugrăvite și pe pereții unor biserici. Astfel pe pereții bisericii din Drăgănești-Olt, e zugrăvită scena din Esopia, a bătrînului care-și chiamă moartea, dar cînd vine, el o invită să-i ajute să-și ridice lemnele în spinare.

În actuala colecție se reproduc 6 capitole din „Floarea darurilor”, celebra Fiore di virtu a călugărului T. Gozzadini, cunoscută la noi și sub numele de „Albinușă”. Ea face parte din literatura florilegiilor. Cuprinde 34 capitole, în care se tratează despre virtuți și vîșii și sînt astfel aranjate încît după fiecare virtute, urmează vîșitul opus: dragoste-pismă, adevăr-minciună... În fiecare capitol se află patru părți: definiția virtuții sau a vîșitului, asemnarea lui cu un animal, diferite maxime și la urmă o povestire morală, menită să ilustreze binefacerile virtuții sau urmările nefaste ale vîșitului. Această carte a fost de mai multe ori tradusă în romînește și a avut o mare influență asupra popoului, ceea ce se vede din proverbele ce le avem: „Albina în gură cu miere și-n coadă cu fier”, „Vulturul stă-n loc veghiază, dar el muște nu vinează”, etc., care sînt luate din ea. Din romanul religios, Varlaam și Ioasaf, tradus și de Samuil Micu, încă se dau cîteva părți alese, ca pilda Celor trei învățători date de privighetoare omului, pe care a și folosit-o Samuil Clain în Propovedaniile sale. De asemenea se dă pilda: Cei trei prieteni, așa de mult folosită de preoți în predicile funebre.

În această ediție se mai dau o serie de anecdote, snoave și istorioare din vechile calendare. Dăm aci o anecdotă din Calendarul de la Buda, din 1813: „Prevestitul zograf Rafail au luat poruncă în Roma de la patriarhul ca pe cei doi a-

(Continuare în pag. 2)

Preîntîmpinarea cancerului

Un Comitet de experți în problema preîntîmpinării cancerului, întrunit sub auspiciile Organizației Mondiale a Sănătății, a stabilit o listă de factori de natură să dețină un rol în apariția cancerului la om.

În ce privește cei doi factori mai cunoscuți și adesea cei mai controversați, raportul este deosebit de afirmativ:

1. „E clar faptul că vicierea atmosferei este un factor important printre aceia care provoacă cancerul plămînelui”.

2. „S-a stabilit în prezent că există o legătură între fumat și cancerul plămînelui... A înceta fumatul reduce riscul de a contracta cancerul în proporție cu numărul anilor „fără țigări”. Raportul preconizează printre altele o „limitare a publicității pentru țigări”.

Raportul este mai rezervat în ce privește problemele ridicate de alimentație. „Se pare, afirmă experții, că o bună alimentație, echilibrată în mod judicios, determină o reducere a cancerului aparatului gastro-intestinal. Potrivit unor observații experimentale, supraalimentația, care provoacă obezitatea, ar putea spori riscurile de cancer”.

În ce privește cancerul sînului, raportul menționează să s-a stabilit fără posibilitate de îndoială că este mai frecvent în rîndurile femeilor necăsătorite sau care nu au născut copii, dar că nu se dispune încă de date suficiente pentru a afirma că frecvența cancerului sînului ar fi invers proporțională cu alăptarea.

În raport se precizează că fumătorii de pipă și țigări de foi nu contractează de fapt cancer. De asemenea unele filtre rețin o parte din gudronul provenit din fumul de țigări care provoacă cancer.

Printre alți factori care provoacă cancer, în raport se menționează supraalimentația, consumul excesiv de alcool și expunerea excesivă la razele solare.

De asemenea, muncitorii care vin în contact cu gudron, păcură și funingine, cu unele produse provenite din distilarea petrolului și unele subproduse obținute la prelucrarea cromului și nichelului, riscă să contracteze cancer. În raport se afirmă că primejdia poate fi ocolită cu ajutorul unor măsuri de protecție.

Printre alte cauze sînt menționate insecticidele, medicamentele conținînd hormoni, gudron și arsenic.

Raportul încheie subliniind necesitatea de a

Cărțile populare...

(Continuare din pag. 1)

postoli, pre Petru, adică, și pre Pavel, cum va ști mai bine să-i zogrăvească. Vestitul zograv, după ce deplin i-a zogrăvit, se duce cu chipurile lor la patriarhul. Doi cardinali, fiind înlăuntru, privind la cele doo frumos zogrăvite icăne, au început a cîrți asupra zogravului, zicînd:

— Prea vestit, cu adevărat, zograv ești! Dară totuși, nu bine i-ai nimerit, căci că prea roși i-ai făcut în față.

— Așa iaste, răspunse zugravul, dară să știți că pentru faptele următorilor lor sînt așa roși la fețe”.

Fiecare carte e precedată de un mic studiu de prezentare. La sfîrșit se află un glosar și un indice pentru specialiști.

O frumoasă casetă înfățișează cele două volume, tipărite în condiții tehnice ireproșabile.

Multe din aceste cărți populare reunite în cele două volume, au fost editate pe vremuri, aici în Sibiu de I. și P. Bart. De aceea am socotit retipărirea lor ca un eveniment cultural care merită să fie subliniat pentru cei care vor să cunoască înțelepciunea poporului din „slova veche și înțeleaptă”.

Prof. A. Radu

organiza prevenirea cancerului pe plan național în fiecare țară și subliniază: „Este cazul să se intensifice campaniile de informare, să se confirme că cancerul nu este o boală incurabilă și să se elimine sentimentele de frică și de tulburare de ordin emoțional provocate de simplul cuvînt „cancer”.

Comitetul a fost prezidat de dr. W. R. U. Doll (Marea Britanie), vicepreședinte fiind prof. A. N. Novikov (U.R.S.S.), iar raportori prof. Truhaut (Franța) și L. Berenblum (Izrael).

ȘTIRI

ÎN IANUARIE 1964, cunoscutul luptător pentru pace, Dr. Albert Schweitzer, a împlinit 89 ani. Cu prilejul acesta, la Lambarene (Republica Gabon-Africa), unde lucrează ca medic la spitalul lui în mijlocul negrilor, au sosit pe numele lui scrisori de felicitare din toată lumea, pentru lupta lui neobosită pentru susținerea și întărirea păcii. Jubileul acesta a fost împletit cu împlinirea a 50 ani de existență a spitalului de la Lambarene.

PESTE 50 TEOLOGI și slujitori bisericești din R. D. Germană s-au adunat la Berlin în 13 ianuarie 1964 spre a discuta asupra problemei germane. Participanții la consfătuire au dat o declarație, în care se spune între altele că sprijinesc guvernul R.D.G. în strădania lui de a realiza cele 7 puncte (=mijloace de rezolvare prin tratative a problemei germane) și un acord între R. D. Germană și Germania Federală pentru denuclearizarea ambelor Germanii. Consideră totodată calea convorbirilor deschise, calea tratativelor, singura cale care poate duce la rezultate pozitive în chestiunea germană.

ÎN MESAJUL trimis de papa Paul VI de la Ierusalim (4—6 I 1964) către conducătorii de popoare, cheamă la continuarea eforturilor „spre a asigura omenirii pacea, pe care ea o dorește așa de puternic”, spre a „cruța omenirea de chinul și suferințele unui nou război mondial, ale cărui urmări ar fi incalculabile”. Face apel la înțelegere și „conlucrare spre a se ajunge la pace ... în dreptate, libertate și iubire prietenească”. Asigură că se roagă Domnului „pentru binele și pacea tuturor popoarelor în dreptate și iubire frățescă”.

Astfel cu glasul rugăciunii tuturor creștinilor se împreună și glasul de rugăciune al papii. Cuvîntul și rugăciunea păcii cere însă, o intensificare a acțiunii pentru pace și o întărire a unității tuturor creștinilor, care luptă pentru pace. Cuvînt, rugăciune, acțiune pentru pace — una sînt, una trebuie să fie.

IERARHII BISERICII NOASTRE, în frunte cu Prea Fericitul Patriarh Justinian, au făcut apel către credincioși în Pastorală de Crăciun la intensificarea acțiunii pentru pace și a muncii pentru propășirea patriei.

ÎN SCRISORILE ÎRENICE, trimise de Intîistătătorii Bisericilor Ortodoxe cu ocazia Nașterii Domnului și Anului Nou, s-a vestit tuturor unitatea Ortodoxiei în cauza păcii și înfrățirii între oameni și între popoare.

PROF. GOLLWITZER din Berlinul de Vest membru de frunte al Conferinței creștine pentru pace — a declarat la începutul anului 1964 — că tratatul de la Moscova pentru interzicerea experiențelor cu arme nucleare în trei medii a fost cel mai însemnat eveniment al anului trecut. „Climatul politicii mondiale a început să se schimbe”. Șansele continuării destinderii internaționale sînt bune. „Va depinde de fiecare, de curajul lui în cercul său și în public, dacă la sfîrșitul lui 1964 vom fi ajuns un pas mai de-

parte ... spre fapte de destindere mai largă și mai bogată”.

LA 25 IANUARIE a. c. fostul decan de Canterbury, Hewlett Johnson, eminent luptător pentru pace, a împlinit 90 ani. Cu acest prilej a primit numeroase telegrame și scrisori de felicitare și a fost sărbătorit de luptătorii pentru pace din Anglia și din lumea întregă.

Pastorul Herbert Mochalski din Frankfurt (R. F. Germană), activ în Conferința creștină pentru pace, a declarat în ianuarie a. c. că pentru ca anul 1964 să fie un an de înțelegere e nevoie de „colaborare, de înțelegere pașnică reciprocă, de noi pași în direcția păcii și de îmbunătățirea mai departe a relațiilor dintre cele două state germane”.

PREȘEDINTELE CONGRESULUI Păcii din Canada, pastorul Dr. James Endicott, a declarat că propunerea premierului sovietic, N. S. Hrușciov, de a rezolva problemele teritoriale și de graniță prin tratative, nu prin forță, este „actuală și necesară”. Propunerea are o deosebită importanță în problema germană. E timpul ca puterile N.Ă.T.O. să renunțe la folosirea forței în rezolvarea problemei celor două state germane.

P. F. ARHIEPISCOP Macarie al Ciprului a declarat că propunerea premierului sovietic e „un pas extraordinar de constructiv pentru pacea lumii”.

Cuvînt pentru fiul risipitor

Cuvîntul dumnezeieștii învățături — mărturisit nouă prin sfîntul evanghelist Luca — ne pune în față poate una din cele mai frumoase parabole din cele 70—80 pe care Domnul Hristos le-a rostit în vremea trecerii Sale pe pămînt: Parabola fiului risipitor, prototipul celui care risipindu-și avuția trupească și cea sufletească se întoarce cîit și cu gînd de îndreptare înaintea lui Dumnezeu și a oamenilor.

„Un om avea doi feciori”, își începe Iisus Hristos parabola Sa. Casa tatălui era plină de fericire. Dragostea lui era aceeași pentru amîndoi, căci amîndoi erau trup și sînge din trupul și sîngele lui. Poate că dragostea lui părea mai duioasă față de cel mai mic: era poate mai alintat — cum se întîmplă uneori — sau poate, era mai plîpînd. Totuși inima tatălui se împărțea deopotrivă lor și se îngrijia ca niciunul să nu ducă vreo lipsă.

Intr-o zi, cel mai mic, luînd o hotărîre cam semeață, își ceru partea de moștenire ce i se cuvenea. E greu de prins în cuvînt sfișietoarea dureri pe care acest fiu a adus-o tatălui său. Va fi încercat desigur să-l facă să rămînă pe loc, sau să amîne dorul de ducă, dar neînduplecîndu-l, consimți să-i dea partea de moștenire cuvenită. Primindu-și ceea ce se cuvenea lui, mezinul porni în lumea largă unde-l așteptau de acum prieteni și prilejuri de desfătare.

Tînărului i se păru că viața e frumoasă, ispita era dulce, risipa încîntătoare și punga de arginți fără fund. Totul părea un vis și tînărul prins de nebunia plăcerilor, credea că așa va fi mereu. Nici că se poate o înțelegere a vieții mai greșită decît aceasta!

Toate însă, pînă într-o bună zi, cînd totul se sfîrși surprinzător de trist: odată cu terminarea banilor, ce-i avusese ...femeile-l părăsiră, prietenii îl uitară, iar el se trezi singur într-un oraș de care-l lega acum numai amintirea petrecerilor și a pasiunilor furtunos deslănțuite. Așa dar, viața aceia pe care o dorise cu atîta înverșunare și de dragul căreia părăsise casa părintească, se încheie repede și tragic. Și ca și cum ar fi trebuit să simtă și mai vîrtos urmările nesăbuitei

„Plinirea legii“ în cultul Bisericii

„Să nu socotiți că am venit să stric Legea sau proorocii, n-am venit să stric, ci să plinesc” — rostea, în predica cea mare, de pe munte, Mîntuitorul (Mt. 5, 17).

Cuvintele acestea erau cuvinte de program pentru Domnul Hristos și sînt, în chip firesc, pe totdeauna, program pentru Biserică.

Ele arată legătura vie dintre Vechiul Testament și Noul Testament. Vechiul Testament a fost o îndelungă și stăruitoare pregătire a Noului Testament din care ne întîmpină Domnul Hristos ca floarea din tulpină. De aceea Sf. Apostol

lui hotărîri, o cumplită foamete se abătu prin aceste locuri. Silit să nu moară de foame, bătut pe la poarta prietenilor și a curtezanelor de altădată: unii nu-l primiră, ceilalți nici ei nu o duceau mai bine. În această împrejurare nimeri în ograda unuia și acceptă bucuros să-i pască porcii. Nici că se putea un salt — de sus în jos — mai potrivit, spre a vedea singur unde l-a dus neascultarea părintească și semeția minții sale. Mîncarea ce i se dădea nu-i era îndestulătoare și adeseori, împins de foame, scormonea pămîntul și mînca roșcovele și rădăcinile unui lemn cu o dulcețură searbădă și îmbătătoare, care se cuveneau porcilor. O muncă grea, obositoare și neobișnuită pentru fiul nostru! Și dacă nu uităm că asemenea muncă era disprețuită de vechii iudei care, de altfel nici nu mîncău carne de porc — și că paza lor e extrem de grea, porcul nefiind animal de turmă — ne închipuim cît de greu îi va fi fost lui să-și cîștige piinea în asemenea condițiuni.

Acum își reamintește de tatăl său și de îndestularea din casa tatălui său, unde nu era nimeni, care să nu primească cu mult mai multe decît primea el. „Scula-mă-voi, își zise el, și mă voi duce la tatăl meu...”. E un moment de trezire și de cunoaștere a căderii lui ... un moment care vedește începutul căinții pentru zbuțiatul său trecut. Stăpînit de gîndul întoarcerii, fiul pierdut găsește cuvinte smerite de pocăință cu care să curme amărăciunea tatălui său: „și voi zice: tată, greșit-am înaintea ta și a cerului și nu sînt vrednic să mai mă numesc fiul tău ... primește-mă ca pe unul din argații tăi”.

Și iată-l pe fiul risipitor — căit și smerit, și cu gînd de îndreptare — făcînd calea întoarsă spre casa părintească. Dar dacă el socotește că nu mai e vrednic de dragostea tatălui, nu același lucru gîndea și bătrînul părinte, văzîndu-și feciorul întors acasă. Clipa întoarcerii stîrnește atîta neașteptată bucurie și inima de tată se pleacă iubitoare și iertătoare și sărutîndu-l fericit, cere să i se dea haina cea mai frumoasă, inelul cel mai scump și încălțămîntea cea mai curată. Nici o dojană, nici o mustrare și nici un reproș, ci o prețuire pe care numai părinții o pot avea pentru copii. Mai mult chiar: tatăl vrea să bucure pe toți, făcînd din întoarcerea fiului o adevărată sărbătoare și pentru aceasta cere să se taie vițelul cel mai gras și să se aducă vinul cel mai bun, căci „fiul meu pierdut a fost și s-a aflat, mort a fost și a înviat”.

E adevărat, fiul își mărturisește vina, rostind cuvinte de căință și iertare, dar dragostea părintească — plină de uitare și duioșie — o ia înainte, ea îl așteptase ani de zile și acum îi pregătește primire de cinste.

În această parabolă descifrăm dumnezeiescul tîlc al iertării și al dragostei de care se poate învrednici cel păcătos. Ea este un îndemn pentru cel ce a păcătuit să se întoarcă de pe calea păcatului, să-și mărturisească smerit căința.

Tatăl nostru așteaptă îndreptarea mea și a ta, a noastră, a celor ce greșim de atîtea ori, îmbliindu-ne duios cu slove de iertare și sublimă iubire.

Em. Copăceanu

Pavel putea spune: „Legea ne-a fost o călăuză care să ne ducă la Hristos” (Gal. 3, 24).

Iată pentru ce Biserica arată, în viața și în rînduiriile ei cultice de sfințire și mîntuire, legătura vie dintre Vechiul Testament și Noul Testament. Căci Biserica e Scriptură trăită iar rînduiriile ei sînt Scriptură vie: legătura vie dintre Vechiul Testament și Noul Testament.

„Toată Scriptura e insuflată de Duhul Sfînt” (II Tim. 3, 16), grăiește despre ea însăși Sfînta Scriptură, iar în lumina acestor texte cuvintele Mîntuitorului: „n-am venit să stric ci să plinesc”, apar și mai încărcate de înțelesuri.

Cuvintele: „n-am venit să stric” înseamnă că Vechiul Testament are preț și încă preț mare pentru Mîntuitorul; iar cuvintele: „ci să plinesc” arată că frumusețea Vechiului Testament și a rînduiriilor lui se continuă într-un anume fel, plinită și desăvîrșită în frumusețea Noului Testament și a rînduiriilor lui.

„N-am venit să stric” e legătura; „ci să plinesc” desăvîrșirea, ridicarea pe treapta lui Hristos a rînduiriilor din Vechiul Testament.

În rîndurile de față vom privi, prin trei lucruri dumnezeiești din Biserică, adevărul din cuvintele Mîntuitorului: „N-am venit să stric ci să plinesc”. Prin ele vom vedea legătura vie dintre Sf. Scriptură și viața de cult a Bisericii noastre, sau, cu alte cuvinte, viața Sf. Scripturi în viața Bisericii și viața Bisericii în viața și-n duhul Scripturii.

Sf. Apostol Pavel ne arată în epistola către Evrei (cap. 9, v. 4) că în partea cea mai de cinste a cortului, numită Sfînta Sfîntelor, se păstrau, ca lucruri vrednice de o cinste cu totul deosebită: 1) un vas de aur cu mană, 2) toiagul lui Aaron care a odrăslit și 3) tablele Legii.

Și dacă, potrivit Scripturii, acestea au fost „umbre” ale unor lucruri viitoare, să vedem acum în ce „lumini” se plinesc ele în Biserică.

Pe sfințele altare din orice biserică ortodoxă se păstrează: 1) Sf. Cuminecătură, 2) Sf. Cruce și 3) Sf. Evanghelie.

Și numai din această alăturată înșirare se vede cît se poate de limpede că Biserica-Mireasă ține și săvîrșește tocmai ceea ce a spus Hristos-Mirele: „n-am venit să stric ci să plinesc”.

Dar să privim totuși lucrurile puțin mai îndeaproape.

1. — Sf. Cuminecătură e plinirea manei; ea e mult mai presus decît mana.

„Căci trupul Meu este cu adevărat mîncare și sîngele Meu cu adevărat băutură este”, a spus Mîntuitorul (In. 6, 55). Sau, iată: „Părinții voștri au mîncat mană în pustie și au murit, iar piinea cea vie care se pogoară din cer este astfel ca cel ce mîncă din ea să nu moară. Eu sînt piinea cea vie ce s-a pogorit din cer, de va mîncă cineva din piinea aceasta va fi viu în veci. Și piinea pe care Eu voi da-o, trupul Meu este pe care Eu îl voi da pentru viața lumii” (In. 6, 49—52).

Iată, dar, cum vasul cu mana, păstrat în Sfînta Sfîntelor, după poruncă, era, prin sine însuși, o proorocie, o proorocie materială, tăcută, necurmată, despre sfința cuminecătură ce avea să fie rînduită de Domnul Hristos pentru noi, în Noul Testament, în Biserică.

Așadar, atunci, acolo, era mana, „umbra” cuminecăturii; proorocirea, așteptarea, preînchipuirea cuminecăturii; aici e sfința cuminecătură, trupul și sîngele Domnului Hristos, „cu adevărat hrană și cu adevărat băutură”, pentru ca noi cuminecîndu-ne să viem întru Domnul, după cuvîntul Său care zice: „Cine mîncă trupul Meu și bea sîngele Meu, rămîne în Mine și Eu întru El” (In. 6, 56).

(Desigur că în Vechiul Testament mai sînt și alte preînchipuiri ale sfîntei cuminecăturii, dar acum ne mîrginim numai la acestea, pe temeiul

amintit din epistola Sf. Apostol Pavel către Evrei 9, 4).

2. — Sf. Cruce e „plinirea” toiagului lui Aaron, sau, privind dinspre Vechiul spre Noul Testament, toiagul lui Aaron a fost „umbra” Sf. Crucii; închipuirea, proorocirea Crucii.

În Israil s-a întîmplat cîndva o neînțelegere cu privire la slujirea preoțească. Neînțelegerea era înteleșită mai ales de Core, Datan și Abiron. (Num. cap. 16).

Ce voiau aceștia? Ei s-au răzvrătit împotriva preoției rînduite de Dumnezeu lui Aaron și fiilor lui, sfințiți în chip deosebit pentru slujire. Ca să nu se mai întîmple astfel de neînțelegeri cu privire la slujirea preoțească, ci să fie bunăînțelegere și pace, Dumnezeu i-a poruncit lui Moise să pună înaintea chivotului teiegele cu numele căpeteniilor celor 12 semînții ale lui Israil, iar numele lui Aaron să-l scrie pe toiagul lui Levi. „Și va fi că toiagul omului pe care-l voi alege va odrăslî; și așa voi potoli cîrtirea fiilor lui Israil” (Num. 17, 2—5). Și toiagul ce a odrăslit a fost toiagul lui Aaron, din casa lui Levi (Num. 17, 8).

Așadar printr-un lemn, prin toiag, a fost arătată în fața lui Israil preoția Vechiului Testament: preoția lui Aaron și a fiilor lui. De aci și cîntarea Bisericii de la Ziua Crucii: „Toiagul în chip de taină se primește că cu odrăslire a ales preot, iar acum Bisericii cei mai înainte neroditoare i-a înflorit lemnul crucii spre putere și înțărare”.

De fapt prin cruce a fost arătată și plinită, pentru totdeauna, Preoția Noului Testament, Preoția Domnului nostru Iisus Hristos, pe care Sfînta Scriptură îl și numește: „Preot în veac” (Ps. 109, 4; Evr. 5, 6; 7, 17).

Acolo toiagul și preoția lui Aaron; aici Sf. Cruce și preoția lui Iisus Hristos. Sf. Cruce, altarul cel mare pe care Hristos Dumnezeu, Preotul preoților, a adus jertfa jertfelor; altarul pe care Domnul Hristos-Arhiereul (Evr. 4, 14 și altele) s-a jertfit pe sine însuși, pentru noi, „făcînd pace prin sîngele Crucii Lui”, cum zice Sf. Apostol Pavel (Colos. 1, 20).

3. — În sfîrșit, am văzut că în Sf. Sfîntelor se aflau tablele Legii, iar pe Sfîntele altare, în orice biserică ortodoxă, se află alături de Sf. cuminecătură și de Sf. Cruce și Sf. Evanghelie.

Pe tablele Legii erau scrise cele 10 porunci. Iar în Sf. Evanghelie sînt învățăturile Domnului nostru Iisus Hristos prin care El ne cheamă necurmat la dragostea față de Dumnezeu și față de aproapele. Sigur, și poruncile au fost date de Dumnezeu și frumoase au fost și frumoase sînt. Dar învățăturile Domnului, din Sf. Evanghelie, ne înalță mai sus în frumusețea sufletului și a vieții de toate zilele. În adevăr, cum observa un cugetător creștin, poruncile încep mai toate prin cuvintele: „să nu”... să nu faci cutare sau cutare. Sf. Evanghelie însă, prin porunca: „iubiți-vă unul pre altul”... (Ioan 15, 12) ne deschide spre orice semen, spre fapte bune, spre faptele dragostei pentru om, pentru semenul de pretutîndeni.

De fapt e ușor de observat că față de treapta de a opri de la rău, de a nu face răul („să nu”), treapta poruncilor: „fă și tu asemenea”, sau: „iubiți-vă unii pe alții” e mai vie și mai înaltă, mai ales că în Iisus Hristos avem Harul care ne ajută să lucrăm binele, mai mult, căci zice Sf. Apostol Pavel: „toate le poți cu ajutorul lui Iisus Hristos, care mă întărește” (Filip 4, 13).

De aceea de multe ori și în multe forme ne și spune Domnul nostru: „poruncă nouă vă dau vouă: să vă iubiți unul pre altul precum Eu v-am iubit” (In. 13, 34).

În multă frumusețe și cu putere multă prin Sf. cuminecătură, prin Sf. Cruce și prin Sf. Evanghelie, ce stau totdeauna pe orice altar al Bisericii noastre, se arată deodată atît legătura Noului Testament cu Vechiul Testament, legătura plinită în cultul Bisericii (floare și tulpină), cît

(Continuare în pag. 4)

Despre Sfinții Ingeri

Noi mărturisim în întiiul articol din *Crez*, credința într-un singur Dumnezeu, care este făcătorul „văzutei tuturor și nevăzutei”. Lumea aceasta nevăzută despre care mărturisim în crez este îndeosebi lumea îngerilor pe care Biserica îi cinstește.

Rostul îngerilor în iconomia divină este preamărirea lui Dumnezeu și slujirea credincioșilor. Preamărirea lui Dumnezeu se poate vedea la Nașterea Domnului, când cîntă îngerii: „Slavă întru cei de sus lui Dumnezeu, pe pămînt pace și între oameni bunăvoire”. Slujirea credincioșilor o fac îngerii căutînd să realizeze între ei pacea și bună voirea, potrivit cu legea Evangheliei, pe care ne-a dat-o Stăpînul îngerilor — Dumnezeu. Ei vestesc voia Domnului.

Ingerul Gavriil vestește pe Zaharia, preotul legii vechi, că va avea un fiu, pe Sf. Ioan Botezătorul, acelaș arhanghel' ii vestește Sfintei Fecioare nașterea Mîntuitorului. Pentru a-l feri pe Mîntuitorul-prunc de furia lui Irod, ingerul se arată bătrînului Iosif în vis și-i spune să fugă în Egipt și din Egipt apoi să se întoarcă iar.

La învierea Domnului se arată doi ingeri în haine strălucitoare și vestesc femeilor mironosițe că a înviat Domnul, — veste care le-a produs bucurie mare și le-a umplut de uimire.

La înălțarea Domnului de pe muntele Măslinilor, ingeri se arată Sfinților Apostoli și le vestesc că acest Iisus pe care-L văd urcîndu-se la cer, îl vor vedea coborînd pe pămînt la a doua venire. Ingerii vor vesti la sfîrșitul lumii întricoșata judecată.

Tot ingerii apar și pentru întărire în grele zbuciumări.

Lîngă Mîntuitorul, în grădina Ghetsimani, apar ingerii lui Dumnezeu să-L întărească, după rugăciunea de sub măslin, cînd picăturile de sudoare cădeau pe pămînt transformate în sînge. Aceiași ingeri mai apăruseră și altădată în pustia Iudei, să-L servească pe Mîntuitorul, după ce Mîntuitorul biruise cele trei ispite ale Satanei (Mt. 4, 11; Lc. 22, 44). Un inger îi apare Sfîntului Petru în închisoare, îl trezește, îl pune să se încalțe și să-L urmeze — și porțile închisorii zăvorîte și păzite — se deschid de la sine și Petru este condus la casa lui Marcu, noaptea (Fapte 5, 19; 12, 77).

Tot un inger al Domnului se arată lui Corneliu sutașul și-i spune: „răgăciunile tale și milosteniile tale s-au suit spre pomenire înaintea lui Dumnezeu. Trimite acum niște oameni la Iopi și cheamă pe unu Simon, care se numește Petru ... și el îți va spune cuvintele prin care te vei mîntui tu și toată casa ta”. Creștinii care viețuiesc întru curăție și voia Domnului se spune că au viață îngerească. Sf. Ioan Botezătorul a fost

chiar numit ingerul Domnului pentru că a fost trimisul Domnului, și a dus o viață îngerească. Așa sînt toți sfinții.

Despre sfințul ierarh Calinic de la Cernica, canonizat de Biserica noastră în anul 1955, scrie biograful său: „că era atît de blind și smerit cu inima, încît credea cineva că are în fața sa un inger ceresc, cu care vorbește”. Așa trebuie să se străduiască să fie fiecare creștin, plin de dragoste, pace și bunătate.

De aceea este necesară rugăciunea, pe care o facem în Biserică: „Inger de pace, credincios, îndreptător, păzitor sufletelor și trupurilor noastre, la Domnul să cerem”.

Ingerul care ne priveghează viața este cel care ne inspiră să săvîrșim faptele păcii și ale buneii cuviințe și voința noastră este ajutată să împlinească prin fapte poruncile Domnului.

De aceea să ne rugăm cu o altă minunată rugăciune a Bisericii: „Cela ce în toată vremea și în tot ceasul în cer și pe pămînt ești închinat și slăvit, Hristoase Dumnezeule, îndelung răbdătorule, mult milostive și mult milosîrde ... carele pe cei drepti iubești și pe cei păcătoși miluiești... Ocolește-ne pe noi cu sfinții tăi ingeri, ca prin mijlocirea lor fiind păziți și povățuiți să ajungem la unirea credinței și la cunoștința slavei Tale celei neapropiate”.

Prin rugăciune către Dumnezeu și prin viața curată îi putem avea pe ingeri în preajma noastră ca păzitori ai sufletelor și trupurilor noastre și putem duce o viață de pace, bunătate și bucurie, făcînd totdeauna ceea ce este bineplăcut Domnului și spre folosul semenilor noștri.

Pr. I. Sanda

Mama

La toate popoarele lumii și în toate vremurile, bărbați luminați au pomenit cu multă cinstire numele de mamă. Măreață pildă avem în Familia Sfîntă.

Maria, tremurînd pentru viața pruncului Iisus, amenințat de ura tiranului Irod, părăsește împărăția urii, pleacă din Betleemul Iudeii spre Egipt, privegheată de ochii luminoși ai stelelor.

Cînd Iisus „creștea în statură și în înțelepciune”, Maria îl însoțește spre templu și îl caută atunci cînd socotea că s-a pierdut.

Și în sfîrșit, în ultimele clipe de viață pămîntească a Mîntuitorului: „Cînd a văzut Iisus pe mama sa și lîngă ea ucenicul pe care-l iubea, a zis mamei sale: „Femeie, iată fiul tău”.

Apoi a zis ucenicului: „Iată mama ta”. Și din ceasul acela a luat-o la el acasă” (Ioan XIX, v. 26 și 27).

Grija mamelor pentru creșterea copiilor s-a păstrat caldă în creștinism.

Mama Sf. Ioan Gură de Aur, Antusa, a dat fiului său educația cea mai aleasă care era cu putință. După cum ne spune 'el însuși, aceasta era distinsă atît prin înțelepciunea sa, cît și prin evlavia sa.

Sf. Ioan Gură de Aur voia să se retragă în pustie. Mama lui, suspinînd, l-a dus în camera unde el văzuse lumina zilei și i-a adresat acea sfîșietoare vorbire care ni s-a păstrat. L-a implorat să promită că va mai aștepta cu retragerea sa în pustie, pînă ce ea va închide ochii. Bunul fiu a promis totul mamei sale și și-a ținut cuvîntul. Și alți Sf. Părinți ai Bisericii noastre ale căror opere cuprind mari comori de înțelepciune divină, datorează mamei lor creșterea, educația lor aleasă, evlavia și toată rîvna lor pentru tot ce e frumos și bun pentru omenire.

În literatura universală Pearle Buck își are cartea cu titlul „Mama”, iar Otto von Schaching are cartea cu titlul: „Chipul mamei”, unde gă-

sîm o frumoasă istorioară din timpul luptelor pentru distrugerea icoanelor, sub împăratul Leon al III-lea Isaurul. Marele scriitor rus Maxim Gorki își are cartea care este cunoscută în lumea întregă: „Mama”.

Povestitorul cu renume universal, Andersen, în cartea „Visul unei mame”, arată sacrificiile de care este în stare o mamă, din iubire pentru copilul ei.

În literatura românească, Al. Depărățeanu și marele poet M. Eminescu au deasemenea poezii cu titlul: „Mama”.

Deasemenea deosebit de înduioșătoare sînt versurile poetului Gheorghe Coșbuc din poezia „Mama”.

Și nu pot uita versurile altui poet român, versuri trecute în cîntec:

„A venit aseară mama din sătucu-i de departe,
Ca să-și vadă ea băiatul astăzi om cu multă
carte”.

Și sînt atîți oameni care s-au oprit la o margine a prăpastiei numai aducîndu-și aminte de mama lor!

De aceea amintirea mamei trebuie întotdeauna cinstită...

Preot Ioan Lascu

Irmosul Florilor

Dumnezeu e Domnul nostru,
Și lumii s-a arătat
Fie-n veci de veci prin imne
Puzuri binecuvîntat.

Tocmiți sfință prăznuire
Bucurați-vă, pornim
Cu stîlpări și ramuri sfinte
Pe Hristos să-L preamărim!

Cu cîntări și osanale
Să-I cîntăm mărire Lui:
Preaslăvit e Celce vine
În numele Domnului!

Pr. Al. Gherghel

Chemare

De la un pol — la celălalt,
De unde răsare și pînă unde apune
Soarele

Popoarele,
Se mișcă și luptă,
Pentru o viață mai bună, mai dreaptă
Pentru toți fiii Pămîntului,
Pentru Pacea de veacuri dorită și sfîntă!

★

Da! fiindcă-n Pace par a-și dărui mai simțit
Florile — mîrosul
Și păsările, -n simfonii mai frumoase — viersul
În pace s-aprind mai dogorîndă lumina
În candela mîinții,
Și biruinții
Binelui, Adevărului și Frumosului
Îi închină Omul, mai voios: geniul, înțelepciunea lui.

★

Și tot în Pace, se bucură mai zglobii,
Copiii de soare,
Ca și străinul primit omenește
Cu pîne și sare,
Pămîntul, de răscolirea brazdei adînci,
Iar Cerul, de cercetări prețioase, -ndelungi
Se bucură că de vreme senină, mamele, tații,
Bunicii cu părul albit, nepoții și frații

★

De aceea,
De la un pol — la celălalt,
De la răsare — la apus de soare,
Popoare,
Umăr la umăr,
Uniți-vă fiii, în muncă, în cuget și rost,
Ca să zidim cu toții, mai devreme, Pacea —

drept adăpost

Pentru binecuvîntatele-î roade, fără de număr.

Pr. Nicolae Dinoă

„Plinirea legii“ ...

(continuare din pag. 3)

și înălțimea Noului Testament față de cel Vechiu.
„N-am venit să stric ci să plinesc”...

Acolo mana; aici mai mult și mai presus decît mana: Sf. Cuminecătura.

Acolo toiagul lui Aaron: aici mai presus și mai de preț decît toiagul lui Aaron: Crucea. Semnul sfînt al altarului pe care s-a jertfit Domnul în răstignirea Golgotei și a înflorit mintuirea, semnul preoției lui Hristos celei în Biserică neconținut vie și lucrătoare, căci Crucea pe altare, Altarul lui Hristos pe altarele Bisericii e în același timp semnul prezenței neconținute a Preoției lui Hristos în Biserică.

Acolo tablele Legii, aici mai multă lumină și mai multă frumusețe încă: Sf. Evanghelie. chemarea cea mare spre bunăvoire, spre dragoste și spre pace.

Pr. I. Turcu